

Revidirana evropska povelja o sportu

Prošireni djelimični sporazum o sportu,
Savjet Evrope

Enlarged Partial Agreement on Sport
 epas
Accord partiel élargi sur le sport

COUNCIL OF EUROPE

CONSEIL DE L'EUROPE

Revidirana evropska povelja o sportu

Preporuka CM/Rec(2021)5
Komiteta ministara
usvojena 13. oktobra 2021. godine na 1414. sastanku
izaslanika ministara

Mišljenja iskazana u ovom dokumentu odgovornost su autora i ne odražavaju nužno zvaničnu politiku Savjeta Evrope.

Osim kada je to u komercijalne svrhe, dozvoljena je reprodukcija izvoda (do 500 riječi), pod uslovom da je očuvan integritet teksta, da se izvod ne koristi van konteksta, te da ne pruža nepotpune informacije ili na drugi način ne dovodi čitaoca u zabludu u pogledu prirode, područja primjene ili sadržaja teksta. Upućivanje na izvorni tekst mora se uvijek izvršiti na sljedeći način „© Savjet Evrope, godina objavljivanja“.

Sve druge zahtjeve koji se tiču reprodukcije/prevođenja cijelog dokumenta ili njegovih djelova treba uputiti Direkciji za komunikacije, Savjet Evrope (F-67075 Strasbourg Cedex ili publishing@coe.int).

Svu ostalu prepisku u vezi s ovim dokumentom treba nasloviti na Prošireni djelimični sporazum o sportu (EPAS) Savjeta Evrope, Savjet Evrope, F-67075 Strasbourg Cedex,
Imejl: sport.epas@coe.int

Korice i prelom: Odjeljenje za publikacije i vizuelni identitet (DPIV), Savjet Evrope

Ova publikacija nije prošla lekturu Uređivačke jedinice DPIV-a radi ispravljanja eventualnih tipografskih i gramatičkih grešaka.

© Savjet Evrope, jun 2022
Štampano u Savjetu Evrope

Sadržaj

PREPORUKA CM/REC(2021)5	
O REVIDIRANOJ EVROPSKOJ POVELJI O SPORTU	5
A. UVODNE ODREDBE	11
Član 1 – Cilj Povelje	11
Član 2 – Definicija „sporta“ i područje primjene Povelje	12
B. ZAINTERESOVANE STRANE	15
Član 3 – Javne vlasti	15
Član 4 – Sportski pokret	15
Član 5 – Korporativni i profesionalni sektor	16
C. SPORT ZASNOVAN NA VRIJEDNOSTIMA	19
Član 6 – Ljudska prava	19
Član 7 – Edukacija o vrijednostima kroz sportsku etiku	20
Član 8 – Integritet	21
Član 9 – Održivost	22
D. SPORT ZA SVE	25
Član 10 – Pravo na sport	25
Član 11 – Izgradnja osnova za bavljenje sportom	26
Član 12 – Razvoj mogućnosti za učešće	27
Član 13 – Poboljšanje učinka	27
Član 14 – Podrška vrhunskom i profesionalnom sportu	28

E. SREDSTVA	31
Član 15 – Objekti i aktivnosti	31
Član 16 – Ljudski resursi	31
Član 17 – Informacije i istraživanje	32
Član 18 – Finansije	33
Član 19 – Domaća i međunarodna saradnja	33
F. ZAVRŠNE ODREDBE	35
Član 20 – Podrška i praćenje sprovođenja Povelje	35

Preporuka CM/Rec(2021)5 o Revidiranoj evropskoj povelji o sportu

Preambula

U skladu s odredbama člana 15.b Statuta Savjeta Evrope,

Imajući u vidu da je cilj Savjeta Evrope da postigne veće jedinstvo među svojim članicama radi očuvanja i ostvarivanja ideala i principa koji čine njihovo zajedničko nasljeđe, kao i omogućavanje njihovog ekonomskog i društvenog napretka;

Imajući u vidu Konvenciju za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda (ETS br. 5, Konvencija);

Imajući u vidu Evropsku socijalnu povelju (ETS br. 35, revidirana ETS br. 163), kojom se uređuju prava na zdravlje, obrazovanje, kulturu i učešće u životu zajednice, u čijem je ostvarivanju sport sastavni dio;

Imajući u vidu Rezoluciju Res(76)41 o principima politike sporta za sve, koju je definisala Konferencija evropskih ministara nadležnih za sport na svojoj prvoj sjednici 1975. godine pod nazivom „Evropska povelja o sportu za sve“, koja je ažurirana 1992. i 2001. godine kao Evropska povelja o sportu (Povelja) i potvrđena (revidiranom) Preporukom Rec(92)13 Komiteta ministara državama članicama o revidiranoj Evropskoj povelji o sportu, kao i da su uzastopne verzije povelje pružile suštinsku osnovu za izradu nacionalnih politika u oblasti sporta i omogućile brojnim pojedincima da ostvare svoje pravo na bavljenje sportom;

Imajući u vidu Uneskovu Međunarodnu povelju o fizičkom vaspitanju, fizičkoj aktivnosti i sportu, koja je doprinijela obezbjeđivanju poštovanja integriteta i dostojanstva svakog ljudskog bića u fizičkom vaspitanju, fizičkoj aktivnosti i sportu; promociji fizičkih aktivnosti bez diskriminacije; borbi protiv isključenosti s kojom se suočavaju ranjive ili marginalizovane grupe; i priznavanju bavljenja sportom kao osnovnog prava (član 1);

Imajući u vidu svoje preporuke državama članicama usvojene u oblasti sporta od posljednje revizije Evropske povelje o sportu:

- ▶ o sprečavanju rasizma, ksenofobije i rasne netolerancije u sportu (Rec(2001)6);
- ▶ o unapređenju fizičkog vaspitanja i sporta u odnosu na djecu i mlade u svim evropskim zemljama (Rec(2003)6);
- ▶ o principima dobrog upravljanja u sportu (Rec(2005)8);
- ▶ o revidiranom Kodeksu sportske etike (CM/Rec(2010)9);
- ▶ o principu autonomije sporta u Evropi (CM/Rec(2011)3);
- ▶ o promociji integriteta sporta u borbi protiv manipulacije rezultatima, naročito namještanja utakmica (CM/Rec(2011)10);
- ▶ o zaštiti djece sportista i mladih sportista od opasnosti povezanih s migracijom (CM/Rec(2012)10);
- ▶ o uključivanju perspektive rodne ravnopravnosti u sport (CM/Rec(2015)2);
- ▶ o principu dobrog upravljanja u sportu (CM/Rec(2018)12);
- ▶ o ekstremnim borilačkim vještinama i aktivnostima borbe (CM/Rec(2021)3);

Imajući u vidu rezolucije usvojene na 15. Konferenciji ministara nadležnih za sport Savjeta Evrope u Tbilisiju, 16. oktobra 2018. godine, „Zaštita ljudskih prava u sportu: obaveze i zajedničke odgovornosti“ i „Borba protiv korupcije u sportu: pojačavanje aktivnosti“, kao i Međunarodnu deklaraciju o ljudskim pravima i sportu (Deklaracija iz Tbilisija), koja je usvojena na istoj konferenciji;

Imajući u vidu rezolucije koje je usvojila 16. Konferencija ministara nadležnih za sport Savjeta Evrope tokom svoje završne sjednice u onlajn formatu, 11. februara 2021. godine, „Evropski pristup sportskim politikama: revizija Evropske povelje o sportu“ i „Ljudska prava u sportu“;

Imajući u vidu da je neophodno dogovoriti se o zajedničkom evropskom okviru za razvoj sporta u Evropi, zasnovanom na principima pluralističke demokratije, vladavine prava i ljudskih prava;

Ističući da sport može doprinijeti unapređenju realizacije Agende za održivi razvoj do 2030. godine i njenih ciljeva održivog razvoja, koje je usvojila Generalna skupština Ujedinjenih nacija;

S obzirom na to:

- ▶ da je sport društvena, obrazovna i kulturna aktivnost zasnovana na dobrovoljnom izboru koja podstiče kontakt između evropskih zemalja i njihovih građana i igra ključnu ulogu u ostvarivanju cilja Savjeta Evrope jačanjem veza među narodima i razvijanjem svijesti o evropskom kulturnom identitetu;

- ▶ da sport može dati raznovrstan doprinos ličnom blagostanju i društvenom razvoju, a fizičko vježbanje naročito pomaže u unapređenju i fizičkog i mentalnog blagostanja;
- ▶ da postoji bliska uzajamna povezanost zdravih uslova životne sredine, sportskih aktivnosti i potrebe da se ekološka razmatranja i princip održivog razvoja integrišu u sport;
- ▶ da je sport ujedno i važan ekonomski sektor u Evropi sam po sebi te da doprinosi ekonomskom rastu, razvoju i zapošljavanju, što je istaknuto u brojnim studijama;
- ▶ da je u Evropi od posljednje revizije Evropske povelje o sportu 2001. godine vrlo brzo došlo do političkih, ekonomskih i društvenih promjena koje su uticale na sport, što je učinilo novu Evropsku povelju o sportu neophodnom kako bi se odrazile te promjene i omogućilo suočavanje s budućim izazovima;
- ▶ da bi integrisanje standarda o razvoju sporta i sportske etike u jedinstveni referentni standard o sportskim politikama bilo djelotvornije;
- ▶ da javne vlasti treba da uspostave recipročnu saradnju sa sportskim pokretom, kao suštinskom osnovom sporta, kako bi promovisale vrijednosti i koristi od sporta te da vlade mnogih evropskih država djeluju u domenu sporta kako bi dopunjavale i podržavale rad ovog pokreta (supsidijarnost);
- ▶ da je trenutna struktura takmičarskog sporta u Evropi, koja se uglavnom zasniva na nacionalnoj konfiguraciji i takmičenjima na regionalnom, nacionalnom,

kontinentalnom i globalnom nivou, i koja poštuje regulatornu ulogu međunarodnih upravnih tijela, donijela koristi u smislu koherentnog razvoja sporta i međunarodne solidarnosti,

Komitet ministara preporučuje vladama država članica:

- a. da zasnivaju svoje domaće politike za sport, i, kada je to prikladno, sve relevantne propise, na Evropskoj povelji o sportu, kao što je navedeno u dodatku ovoj preporuci;
- b. da pozovu relevantne zainteresovane strane da uzmu u obzir principe utvrđene u Evropskoj povelji o sportu prilikom izrade svojih politika;
- c. da preduzmu korake kako bi se obezbijedila široka distribucija Evropske povelje o sportu;
- d. da obezbijede ili omoguće pružanje informacija i podataka koji će biti potrebni za praćenje njene implementacije.

A. Uvodne odredbe

Član 1 – Cilj Povelje

Ova Povelja ima za cilj da usmjeri vlade u kreiranju i sprovođenju pravnih i političkih okvira za sport kojima se ističu njegove višestruke individualne i društvene koristi (naročito za zdravlje, inkluziju i obrazovanje) i poštuju i promovišu vrijednosti ljudskih prava, demokratije i vladavine prava, ugrađene u važeće standarde Savjeta Evrope. Da bi postigle taj cilj, vlade treba da preduzmu neophodne korake da:

1. omogućće svakom pojedincu da se bavi sportom te da se naročito postaraju da:

- a. svi mladi imaju nastavu fizičkog vaspitanja u obrazovnim ustanovama i pristup mogućnostima za razvoj fizičke pismenosti, fizičke spremnosti i sticanje osnovnih vještina kretanja;
- b. svi imaju priliku da se bave sportom u bezbjednom, sigurnom i zdravom okruženju;
- c. razvoj sporta bude inkluzivan, da se redovno ocjenjuje i prati; i
- d. da svako ima priliku da unaprijedi svoj standard sportskog učinka mimo bavljenja sportom u rekreativne svrhe te dostigne nivoe ličnih dostignuća i/ili nivoe izvrsnosti na etički, pravedan i odgovoran način;

2. štite i razvijaju sport zasnovan na vrijednostima, što je preduslov za ostvarivanje najvećih mogućih individualnih i društvenih koristi od sporta, a naročito da se postaraju da:

- a. zaštite ljudska prava pojedinaca koji su uključeni u sportske aktivnosti ili su izloženi sportskim aktivnostima;
- b. sportske aktivnosti doprinose jačanju etičkog postupanja i ponašanja među onima koji se bave sportom;
- c. zaštite integritet sportskih organizacija, sportskih takmičenja i pojedinaca koji su uključeni u sportske aktivnosti ili su izloženi sportskim aktivnostima;
- d. sportske aktivnosti budu u skladu s principima održivog razvoja.

Član 2 – Definicija „sporta“ i područje primjene Povelje

1. Za svrhe ove Povelje, „sport“ označava sve oblike fizičke aktivnosti koji, kroz povremeno ili organizovano učešće, imaju za cilj održavanje ili poboljšanje fizičke kondicije i mentalnog blagostanja, uspostavljanje društvenih odnosa ili postizanje rezultata na takmičenjima na svim nivoima.

2. Ovom Poveljom ističu se zajedničke karakteristike okvira za evropski sport i njegovu organizaciju, koje sportski pokret shvata kao evropski sportski model, a državama članicama Savjeta Evrope pružaju se opšte smjernice za usavršavanje postojećeg zakonodavstva ili drugih politika i za razvoj sveobuhvatnog okvira za sport. Povelju konkretizuju i dopunjuju pravno obavezujući standardi koji se bave ključnim pitanjima u oblasti sporta, kao što su:

- a. Evropska konvencija o nasilju i nedoličnom ponašanju gledalaca na sportskim događajima, a naročito na fudbalskim utakmicama (ETS br. 120);
 - b. Konvencija protiv dopinga (ETS br. 135);
 - c. Konvencija Savjeta Evrope o manipulaciji sportskim takmičenjima (CETS br. 215); i
 - d. Konvencija Savjeta Evrope o integrisanom pristupu bezbjednosti, sigurnosti i uslugama na fudbalskim utakmicama i drugim sportskim događajima (CETS br. 218).
3. Sprovođenje nekih odredaba ove Povelje može se povjeriti vladinim ili nevladinim sportskim organima ili sportskim organizacijama.

B. Zainteresovane strane

Član 3 – Javne vlasti

1. Uloga javnih vlasti prvenstveno je komplementarna djelovanju sportskog pokreta i korporativnog sektora. Javne vlasti odgovorne su za uspostavljanje okvirnih uslova i, po potrebi, zakonskih uslova koji su neophodni za razvoj sporta. U razvoju i sprovođenju sportskih politika, javne vlasti treba da slijede ciljeve ove Povelje i da pokažu da daju visok prioritet poštovanju vladavine prava i principa dobrog upravljanja.

2. Potrebno je obezbijediti horizontalnu koordinaciju između politika i akcija svih javnih vlasti koje se bave sportom, na primjer organa zaduženih za sport, obrazovanja, zdravstva, socijalnih usluga, urbanog i regionalnog planiranja, kulture, pravosuđa, praćenja ljudskih prava i zaštite djece, sprovođenja zakona, regulacije klađenja, životne sredine i razvoja. Potrebno je obezbijediti vertikalnu koordinaciju između nacionalnih vlasti i regionalnih i lokalnih vlasti koje igraju ključnu ulogu u realizaciji sportskih aktivnosti na neprofesionalnom nivou.

Član 4 – Sportski pokret

1. Sportski pokret, koji obuhvata nevladine, neprofitne sportske organizacije, glavni je partner javnih vlasti u sprovođenju sportskih politika. Njegove organizacije obavezane su zahtjevima i ograničenjima koja im nameće zakon u skladu s međunarodnim standardima.

2. Potrebno je dalje podsticati razvoj dobrovoljnog etosa i pokreta u sportu, naročito kroz podršku radu dobrovoljnih sportskih organizacija. U tom cilju, javne vlasti i sportski pokret treba da održavaju okvirne uslove koji favorizuju aktivno učešće volontera u sportu.

3. Organizacije u okviru sportskog pokreta u potpunosti uživaju slobodu udruživanja zagarantovanu Konvencijom za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda. Samostalne su u procesima donošenja odluka i treba da biraju svoje lidere demokratski u skladu s principima dobrog upravljanja. I vlade i sportske organizacije treba da prepoznaju potrebu za uzajamnim poštovanjem njihovih odluka.

4. Organizacije u okviru sportskog pokreta koje ostvaruju prihode od tržišta sportske zabave treba da budu posvećene finansijskoj solidarnosti između sporta na visokom nivou i sporta na neprofesionalnom nivou, između različitih sportova i u svim regionima svijeta.

Član 5 – Korporativni i profesionalni sektor

1. Korporativni i profesionalni sektor igraju važnu ulogu u razvoju sporta. Potrebno je pokrenuti dijalog i saradnju s predstavnicima kompanija i stručnjacima koji se bave sportom u sektorima kao što su organizacija aktivnosti, događaja ili takmičenja; proizvodnja sportske opreme; sportska ishrana; izgradnja objekata; pružanje usluga; i mediji.

2. Prilikom saradnje s predstavnicima tih sektora, vlade treba da:

- a. ih priznaju kao pokretače inovacija koji mogu biti u funkciji razvoja sporta;

- b. se postaraju da se pridržavaju relevantnih propisa, na primjer o ekonomskim i socijalnim pravima, bezbjednosti, kvalifikacijama, borbi protiv diskriminacije, integritetu u sportu, korporativnom upravljanju i borbi protiv korupcije;
- c. promovišu usvajanje Vodećih principa Ujedinjenih nacija o poslovanju i ljudskim pravima i Preporuke CM/Rec(2016)3 Komiteta ministara državama članicama o ljudskim pravima i poslovanju;
- d. ih podstiču da sarađuju sa sportskim pokretom i ohrabruju njihovo učešće u programima solidarnosti kada imaju koristi od aktivnosti koje sprovodi i finansira sportski pokret.

C. Sport zasnovan na vrijednostima

Član 6 – Ljudska prava

1. Sve zainteresovane strane dužne su da poštuju i štite međunarodno priznata ljudska prava i osnovne slobode i treba da se pridržavaju opšteg okvira uspostavljenog za njihovu primjenu u poslovnim i drugim aktivnostima.
2. Pristup primjene dužne pažnje prema ljudskim pravima u sportu zahtijeva poštovanje ljudskih prava onih koji su uključeni u sportske aktivnosti ili su im izloženi i stoga treba da:
 - a. obezbijedi da se ljudska prava sportista i svih koji su uključeni u sport poštuju, štite i unapređuju;
 - b. se bori protiv samovolje i drugih zloupotreba u sportu kako bi se obezbijedilo puno poštovanje vladavine prava u sportskim aktivnostima, uključujući pristup pravnim lijekovima, pravdi i pravičnom suđenju u skladu s važećim standardima ljudskih prava;
 - c. radi na postizanju rodne ravnopravnosti u sportu i kroz sport, naročito sprovođenjem strategije integracije perspektive rodne ravnopravnosti u sport;
 - d. primjenjuje politiku nulte tolerancije na nasilje i sve oblike diskriminacije, uz posvećivanje naročite pažnje ranjivim pojedincima i grupama, kao što su djeca, migranti i osobe s invaliditetom;

- e. radi na uključivanju jasne posvećenosti ljudskim pravima u odgovarajuće politike i/ili regulatorne okvire;
- f. podržava ljudska prava u kontekstu organizacije sportskih događaja i uvodi razmatranja i ciljeve ljudskih prava u cjelokupni životni ciklus velikih sportskih događaja, počev od procesa kandidature, pa sve do planiranja trajnog pozitivnog nasljeđa;
- g. dalje ulaže u efikasnu primjenu standarda ljudskih prava u sportu i kroz sport, naročito uspostavljanjem partnerstava između vladinih i nevladinih aktera i korišćenjem platformi s više zainteresovanih strana za utvrđivanje i promociju mjera za sprečavanje i reagovanje na kršenja ljudskih prava u sportu.

Član 7 – Edukacija o vrijednostima kroz sportsku etiku

1. „Sportska etika“ predstavlja pozitivan koncept koji usmjerava ljudsko ponašanje. Definiše se kao način razmišljanja, a ne samo kao način djelovanja. U tom smislu, sportska etika podržava sportski integritet, jednakost, poštenje, izvrsnost, posvećenost, hrabrost, timski duh, poštovanje pravila i zakona, poštovanje životne sredine, poštovanje sebe i drugih i duh zajedništva, tolerancije i solidarnosti. Pojam takođe uključuje poštovanje ljudskih prava i održivost.

2. Sportsku etiku treba promovisati u svim sportskim aktivnostima, i to putem relevantnih politika i programa. Potrebno je preduzimati odgovarajuće korake za podizanje svijesti o sportskoj etici i pružanje mogućnosti za kontinuirano učenje u toj oblasti.

3. Posjedovanje znanja o tome kako izabrati etički način djelovanja u sportu i van njega predstavlja sastavni dio kompetencija koje treba sticati kroz sport. Bavljenje sportom zasnovanim na vrijednostima može osnažiti ljude i naučiti ih pravičnosti, timskom radu, jednakosti, disciplini, inkluziji, poštovanju i integritetu.

Član 8 – Integritet

1. „Sportski integritet“ obuhvata komponente ličnog, takmičarskog i organizacionog integriteta. Prijetnje sportskom integritetu uključuju krivična djela poput korupcije, prevare i prinude, ali i kršenje zakonskih i disciplinskih propisa i neetičko ponašanje. Očuvanje sportskog integriteta stoga treba da bude obaveza svih zainteresovanih strana i da:

- a. zaštititi sve ljude, naročito mlade, od nasilja, uznemiravanja i zlostavljanja, kao i da osigura bezbjednost i sigurnost pojedinaca i njeguje poštovanje i zaštitu međunarodno priznatih ljudskih prava, uključujući socijalna prava;
- b. podrži fer-plej, što je mnogo više od igre u okviru pravila. Fer-plej obuhvata koncepte prijateljstva, poštovanja prema drugima i osjećaja zajedništva. Pojam se odnosi i na probleme koji se tiču varanja, korišćenja nepoštenih strategija uz pridržavanje pravila, manipulacije sportskim takmičenjima i dopinga;
- c. inspiriše upravljanje sportom koje je u skladu s principima transparentnosti, integriteta, demokratije, razvoja i solidarnosti, što će se obezbijediti mehanizmima provjere, mjerenja i kontrole.

2. Politike integriteta u sportu treba da se oslanjaju na inicijative više zainteresovanih strana; podstiču i promovišu saradnju sa zviždačima i slobodnim medijima; obrate pažnju na poštovanje ljudskih prava; ulažu u obrazovanje, prevenciju i podizanje svijesti; treba da se prate, uz korišćenje pravnih lijekova; i da obuhvate integraciju perspektive rodne ravnopravnosti i uključivanja mladih.

Član 9 – Održivost

1. Principom održivosti u sportu zahtijeva se da sve aktivnosti budu ekonomski, društveno i ekološki održive, a naročito:

- a. prilikom planiranja, realizacije i evaluacije svojih aktivnosti, organizatori sportskih aktivnosti i događaja treba da obrate pažnju na održivost, bilo da je ona ekonomska, društvena ili ekološka;
- b. obzirom na to da rastuća potrošnja sportske opreme može pozitivno uticati na globalnu ekonomiju, taj sektor treba da preuzme odgovornost za razvoj i integraciju praksi koje su društveno prikladne i ekološki prihvatljive;
- c. Aktivnosti u zatvorenom i na otvorenom prostoru treba da se sprovode odgovorno; drugim riječima, potrebno je primijeniti princip predostrožnosti (očuvanje resursa i sprečavanje rizika). Vlasnici sportske infrastrukture moraju djelovati proaktivno kako bi identifikovali efekte i posljedice u odnosu na svoje objekte i izbjegli potencijalnu štetu po prirodu te, gdje je to potrebno, preduzeli mjere za sprečavanje i zaštitu od takvih rizika;

- d. Organizacija velikih sportskih događaja treba da obezbijedi održivo nasljeđe za zajednice domaćina u pogledu njihovog ekonomskog, društvenog i ekološkog uticaja, naročito da bi se uravnotežili finansijski troškovi infrastrukture s njenom upotrebom nakon događaja i uticajem na učešće u sportu.
2. Prepoznajući sve negativniji uticaj klimatskih promjena na društvo i sport, sve zainteresovane strane treba da preuzmu odgovornost za smanjenje svog karbonskog otiska i da se zalažu za obaveze i partnerstva za klimatske akcije.

D. Sport za sve

Član 10 – Pravo na sport

1. Pristup sportu za sve smatra se osnovnim pravom. Sva ljudska bića imaju neotuđivo pravo pristupa sportu u bezbjednom okruženju, kako u školskim ustanovama tako i izvan njih, što je neophodno za njihov lični razvoj i ključno za ostvarivanje prava na zdravlje, obrazovanje, kulturu i učešće u životu zajednice.
2. U pristupu sportskim objektima ili sportskim aktivnostima, nije dozvoljena diskriminacija na osnovu rase, boje kože, jezika, vjeroispovijesti, pola ili seksualne orijentacije, političkog ili drugog mišljenja, nacionalnog ili društvenog porijekla, pripadnosti nacionalnoj manjini, imovinskog, rodnog ili drugog statusa.
3. Da bi se ovo pravo zaštitilo i unaprijedilo, neophodno je:
 - a. postarati se da je zagarantovan pristup razvoju fizičkih, intelektualnih i etičkih kompetencija kroz fizičko vaspitanje i sport, kako u okviru obrazovnog sistema, tako i u drugim aspektima društvenog života;
 - b. obezbijediti da svi imaju dovoljno mogućnosti da praktikuju fizičko vaspitanje i bavljenje sportom, razviju fizičku pismenost i fizičku spremnost, steknu osnovne vještine kretanja i dostignu nivo sportskih postignuća koji odgovara njihovim sposobnostima;

- c. postarati se da su mladima, uključujući djecu predškolskog uzrasta, starijim osobama i osobama s invaliditetom dostupne posebne mogućnosti da uživaju u obrazovnim i sportskim programima prilagođenim njihovim potrebama;
- d. pobrinuti se da svi članovi lokalne zajednice imaju mogućnost bavljenja sportom i, tamo gdje je to potrebno, preduzeti dodatne mjere usmjerene na omogućavanje pojedincima ili grupama u nepovoljnom položaju i osobama s invaliditetom da efikasno iskoriste takve mogućnosti;
- e. garantovati lokalnim sportskim klubovima odgovarajući pravni status i okvirne uslove kako bi svima ponudili priuštiv pristup sportu.

Član 11 – Izgradnja osnova za bavljenje sportom

1. Potrebno je preduzeti sve odgovarajuće korake za razvoj fizičke pismenosti i fizičke spremnosti među mladima, što će im omogućiti da steknu osnovne vještine kretanja i podstaći ih da se bave sportom, naročito tako što će se:

- a. obezbijediti da svi učenici imaju pristup programima i objektima za sport, rekreaciju i fizičko vaspitanje i za te aktivnosti izdvojiti odgovarajući termini;
- b. obezbijediti obuke kvalifikovanih nastavnika u ovoj oblasti u svim školama;
- c. obezbijediti odgovarajuće mogućnosti za nastavak bavljenja sportom nakon obaveznog obrazovanja;

- d. podsticati razvoj odgovarajućih veza između škola ili drugih obrazovnih institucija, školskih sportskih klubova i lokalnih sportskih klubova;
- e. omogućiti i razvijati mogućnost korišćenja sportskih objekata od strane škola, lokalnih sportskih klubova i lokalne zajednice;
- f. podsticati okruženje u kojem roditelji, nastavnici, treneri i lideri motivišu mlade da redovno vježbaju;
- g. organizovati edukacije o sportskoj etici za učenike od osnovne škole pa nadalje.

Član 12 – Razvoj mogućnosti za učešće

1. Bavljenje sportom, bilo u svrhu razonode i rekreacije, unapređenja zdravlja ili poboljšanja učinka, treba promovisati kod cjelokupnog stanovništva obezbjeđivanjem odgovarajućih objekata i programa svih vrsta i pristupa kvalifikovanim trenerima, instruktorima i osoblju, bilo da su u pitanju volonteri ili profesionalci.
2. Podsticanje stvaranja mogućnosti za bavljenje sportom na radnim mjestima smatraće se sastavnim dijelom uravnotežene sportske politike.

Član 13 – Poboljšanje učinka

1. Bavljenje sportom na višim nivoima treba podržati i podsticati na odgovarajuće i specifične načine. Podrška treba da je usmjerena na oblasti kao što su identifikacija i savjetovanje talenata, obezbjeđivanje odgovarajućih objekata, razvoj brige i podrške za sportiste uz korišćenje sportske medicine i sportske

nauke u skladu sa sportskim etičkim standardima, podsticanje naučno zasnovanog rada trenera i obezbjeđivanje obuke za trenere i druge osobe na rukovodećim pozicijama i pružanje pomoći klubovima da obezbijede odgovarajuće strukture i takmičarske mogućnosti.

Član 14 – Podrška vrhunskom i profesionalnom sportu

1. Potrebno je osmisliti metode pružanja odgovarajuće direktne ili indirektno podrške sportistima koji pokazuju izuzetne sportske kvalitete kako bi im se pružila prilika da u potpunosti razviju svoje sportske i ljudske sposobnosti, uz istovremeno obezbjeđivanje punog poštovanja njihove individualne ličnosti i fizičkog i moralnog integriteta. Takva podrška treba da obuhvati aspekte koji se odnose na identifikaciju talenata, na dualne karijere sportista, na uravnoteženo obrazovanje u zavodima za obuku i na nesmetanu integraciju u društvo kroz razvoj karijernih prilika tokom i nakon bavljenja vrhunskim sportom.

2. Organizacija i upravljanje profesionalno organizovanim sportom, uključujući i industriju sportske zabave, sprovode se putem kompetentnih i dobro vođenih tijela, koja podržavaju odgovarajući društveni dijalog s predstavnicima sportista i regulatornu ulogu relevantnih međunarodnih upravnih tijela u pogledu obezbjeđivanja usklađenih pravila igre, zaštite integriteta sporta i koordinacije kalendara takmičenja. Ljudi koji se profesionalno bave sportom treba da imaju odgovarajući društveni status, etičke mehanizme za zaštitu od svih oblika eksploatacije i sva ekonomska i socijalna prava.

3. Organizacija vrhunskih i profesionalnih sportskih takmičenja treba da bude u skladu s principom otvorenosti sportskih takmičenja, uz davanje prednosti sportskim zaslugama. Organizatori takmičenja treba da rade na usklađivanju potreba i interesa pojedinačnih/lokalnih timskih takmičenja i potreba i interesa reprezentacija.

E. Sredstva

Član 15 – Objekti i aktivnosti

1. Pošto učešće u sportu djelimično zavisi od obima, raznovrsnosti i pristupačnosti objekata, njihovo ukupno planiranje treba da bude odgovornost javnih vlasti. Pri izboru objekata treba uzeti u obzir javne i privatne objekte koji su već dostupni. Odgovorna lica treba da uzmu u obzir nacionalne, regionalne i lokalne zahtjeve i preduzmu mjere osmišljene da obezbijede dobro upravljanje i bezbjedno i potpuno korišćenje objekata.
2. Vlasnici sportskih objekata treba da preduzmu odgovarajuće korake kako bi omogućili pristup takvim objektima osobama iz ugroženih grupa, uključujući osobe s fizičkim ili mentalnim invaliditetom.
3. Potrebno je obezbijediti jasan okvir i preduzeti odgovarajuće korake kako bi se organizatori događaja i vlasnici sportskih objekata osnažili da efikasno ispunjavaju svoje obaveze u pogledu bezbjednosti i sigurnosti.

Član 16 – Ljudski resursi

1. Potrebno je podsticati odgovarajuća tijela da izrade kurseve obuke koji vode ka diplomama i kvalifikacijama koje pokrivaju sve aspekte sporta, uključujući njegovu usklađenost s ljudskim pravima, etikom, integritetom i održivošću. Takvi kursevi treba da budu prilagođeni potrebama učesnika svih profila koji se bave različitim vrstama i nivoima sporta i da budu namijenjeni

onima koji rade i volonterski i profesionalno (instruktori, treneri, menadžeri, zvaničnici, ljekari, službenici za bezbjednost, arhitekta, inženjeri, službenici za zaštitu djece itd.).

2. Lica na rukovodećim položajima u sportu i lica zadužena za nadzor sportskih aktivnosti treba da imaju odgovarajuće kvalifikacije, s posebnim naglaskom na zaštitu etičkih vrijednosti, integriteta i ljudskih prava, uključujući zaštitu ljudskog dostojanstva, bezbjednosti i zdravlja ljudi koji su u njihovoj nadležnosti.

3. Posebnu pažnju treba posvetiti volonterskom radu. Volontersko osoblje koje dobije odgovarajuću obuku i nadzor može dati neprocjenjiv doprinos razvoju sporta u cjelini i podstaći učešće svih u praktikovanju i organizaciji sportskih aktivnosti. Rekrutovanje, obuku i zadržavanje volontera treba podsticati kroz priznavanje volonterskog rada, podršku holističkoj obuci volonterskih trenera i drugim mjerama.

Član 17 – Informacije i istraživanje

1. Potrebno je održavati odgovarajuće strukture i sredstva za prikupljanje i plasiranje relevantnih informacija o sportu na lokalnom, nacionalnom i međunarodnom nivou u skladu s najsavremenijim standardima, uz dalji razvoj u skladu s relevantnim tehnološkim napretkom. Naročito treba uzeti u obzir digitalizaciju i druga važna tehnološka dostignuća, kao i njihovu upotrebu i primjenu u sportskom kontekstu.

2. Potrebno je dodatno podsticati i podržavati naučna istraživanja o svim aspektima sporta, uključujući njegove pozitivne i negativne uticaje na zdravlje, pitanja etike i upravljanja, nove trendove i druge osnovne principe. Potrebno

je razviti mehanizme za plasiranje i razmjenu takvih informacija i rezultata takvih istraživanja na najprikladnijem – lokalnom, regionalnom, nacionalnom ili međunarodnom nivou – što će poslužiti i kao osnov za dalji razvoj sportskih politika zasnovanih na informacijama.

Član 18 – Finansije

1. Radi ostvarivanja ciljeva ove Povelje treba obezbijediti odgovarajuću podršku i resurse iz javnih fondova na nacionalnom, regionalnom i lokalnom nivou, uključujući, gdje je to prikladno, doprinose od lutrije, odgovarajuća izdvajanja iz javnog budžeta, poreska izuzeća, ustupanje prostorija itd.
2. Potrebno je podsticati kombinovanu finansijsku podršku sportu iz javnog i privatnog sektora, uključujući i kapacitet samog sportskog sektora da generiše i raspodijeli odgovarajuće resurse za svoj dalji razvoj, kako u pogledu njegovih društvenih, tako i u pogledu njegovih profesionalnih aspekata.
3. Potrebno je predvidjeti javne mjere podrške za organizaciju sportskih događaja u svijetlu relevantnih ekoloških standarda i održivih ekonomskih i društvenih koristi koje takvi događaji mogu donijeti, kako bi se ostvario pozitivan potencijal sportskih događaja i povećala prihvaćenost u javnosti.

Član 19 – Domaća i međunarodna saradnja

1. Potrebno je uspostaviti odgovarajuće strukture za pravilnu koordinaciju razvoja i promocije sporta između različitih zainteresovanih strana tamo gdje takve strukture već ne postoje na nacionalnom, regionalnom i lokalnom nivou radi

postizanja ciljeva ove Povelje, kako bi sport postao strukturni element blagostanja našeg društva.

2. Za ispunjenje ciljeva ove Povelje potrebna je i međunarodna saradnja na globalnom i kontinentalnom nivou. To se može postići razmjenom dobre prakse, obrazovnim programima, razvojem kapaciteta, zastupanjem, preuzimanjem obaveza, kao i indikatorima i drugim alatima za praćenje i evaluaciju.

F. Završne odredbe

Član 20 – Podrška i praćenje sprovođenja Povelje

1. Savjet Evrope u cjelini i druge međunarodne organizacije treba podsticati da koriste sport kao sredstvo za promociju vrijednosti i uključivanje sporta u strategije i akcione planove.
2. Da bi se omogućili promocija i sprovođenje ove Povelje, potrebno je pozvati relevantne zainteresovane strane da se obavežu na sprovođenje Povelje u svojim politikama, strategijama i programima.
3. Na evropskom nivou, važno je preispitati napredak i podržati sprovođenje Povelje, naročito kako bi se garantovao pozitivan uticaj sporta na zdravlje, inkluziju i obrazovanje, kako bi se maksimalno iskoristio njegov potencijal za promociju dinamičnog građanskog društva, kao i kulture ljudskih prava, vladavine prava, demokratskog upravljanja i održivosti, kao i za borbu protiv prijetnji po integritet sporta. Prošireni djelimični sporazum Savjeta Evrope o sportu treba koristiti za procjenu i promociju napretka u sprovođenju Povelje, uključujući i putem:
 - a. omogućavanja razmjene informacija i dobrih praksi;
 - b. održavanja tematskih razmjena o pitanjima koja se odnose na Povelju;
 - c. prikupljanja i objavljivanja informacija za praćenje sprovođenja Povelje;
 - d. podrške promociji i sprovođenju Povelje kroz redovne multilateralne i nacionalne aktivnosti.

Sport je prilika; uči nas toleranciji i poštovanju. Omogućava nam da pomjeramo svoje granice i učimo jedni od drugih, često brišući razlike i granice. Na taj način, čini nas jačima u mnogim aspektima.

Već više od četiri decenije, Savjet Evrope zagovara fer-plej i poštovanje u sportu, bori se protiv korupcije i pomaže da sport bude bezbjedan, etičan i dostupan svima.

Evropska povelja o sportu predstavlja standard Savjeta Evrope kojim se utvrđuju osnovni principi nacionalnih sportskih politika, čime se vladama omogućava da mogućnosti za bavljenje sportom pod dobro definisanim uslovima pruže svima. Povelja inspiriše donosiocje politika i pruža smjernice državama članicama o tome kako da usavrše svoje postojeće sportsko zakonodavstvo ili druge politike i da razviju sveobuhvatni okvir za sport.

U tom smislu, Povelja je bila, i još uvijek jeste, referentna tačka za razvoj sporta u Evropi od njenog usvajanja 1992. godine, a zemlje i sport uživaju benefite od principa i vrijednosti koje su njome otjelotvorene. Najnoviju reviziju dokumenta Komitet ministara je usvojio 13. oktobra 2021. godine.

www.coe.int/sport

PREMS 168926

CNR

www.coe.int

Savjet Evrope je vodeća organizacija za zaštitu ljudskih prava na kontinentu. Obuhvata 46 država članica, uključujući sve članice Evropske unije. Sve države članice Savjeta Evrope potpisale su Evropsku konvenciju o ljudskim pravima, sporazum koji ima za cilj da zaštiti prava čovjeka, demokratiju i pravnu državu. Evropski sud za ljudska prava kontroliše implementaciju Konvencije u državama članicama.